

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ-Түрік университеті

Климаттың өзгеруімен күрес саласындағы саясаты (2024 жыл)

Климаттың өзгеруімен күрес саласындағы саясаты

Кіріспе

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ-Түрік университеті — Қазақстан мен Түркияның білім саласындағы ірі серіктестік жобасы бола отырып, экологиялық жауапкершілік пен тұрақты дамуға ерекше мән береді. Бүгінгі таңда климаттың өзгеруі жаһандық деңгейде аса маңызды мәселеге айналып отыр. Климаттық өзгерістер су ресурстарының тапшылығы, биоәртүрліліктің азаюы, орман жойылуы және ауа сапасының нашарлауы сияқты табиғи және әлеуметтік салдарға әкеледі. Осыған орай, университет тұрақты даму қағидаттарын ұстана отырып, өз қызметінде климаттың өзгеруімен күреске ерекше назар аударады.

Қазақстан Республикасының Париж келісімі аясындағы міндеттемелері мен 2060 жылға дейінгі көміртек бейтараптығы стратегиясы университеттің экологиялық саясатының негізін құрайды. Сонымен қатар, университет экологиялық басқару және тұрақты даму саласында халықаралық стандарттарды (ISO 14001, ISO 50001, ISO 14064, ISO 26000 және т.б.) қолданып, өз қызметін экологиялық қауіпсіздік және тұрақтылық қағидаларына сәйкестендіреді.

Бұл саясат университеттің климаттың өзгеруімен күреске бағытталған бастамаларын, оның ішінде энергия тиімділігін арттыру, парниктік газдар шығарындыларын азайту, экологиялық білім беру, қалдықтарды басқару, су ресурстарын үнемдеу, климаттық бейімделу стратегияларын және халықаралық ынтымақтастықты дамыту мәселелерін қамтиды.

Саясаттың бағыттары

Энергия тиімділігін арттыру және жасыл энергетиканы енгізу

Энергия тиімділігі — ресурстарды үнемді пайдалану арқылы қажетті нәтижеге қол жеткізу, ал жасыл энергетика — қоршаған ортаға минималды әсер ететін жаңартылатын энергия көздерін пайдалану.

Қазақстан Республикасының заңдары мен ережелері

«Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру туралы» ҚР Заңы (№ 541-IV, 2012 ж.).
Қазақстанның 2060 жылға дейінгі көміртек бейтараптығына қол жеткізу стратегиясы.

Халықаралық стандарттар

ISO 50001 — энергия менеджменті жүйелері бойынша стандарт.

ISO 14001 — қоршаған орта менеджменті.

Негізгі шаралар

Кампус ғимараттарын энергия үнемдеу технологияларымен жабдықтау.

Жаңартылатын энергия көздерін (күн, жел, су) пайдалану.

Энергия тұтынуды қысқарту мақсатында интеллектуалды жүйелерді енгізу.

Парниктік газдар шығарындыларын азайту

Парниктік газдар — жаһандық жылынудың негізгі себебі болып табылатын газдардың жиынтығы (CO₂, CH₄, N₂O). Оларды азайту климаттық өзгерістерді тежеуге ықпал етеді.

Қазақстан Республикасының заңдары мен ережелері

«Қоршаған ортаны қорғау туралы» ҚР Заңы (№ 212-III, 2007 ж.).

Қазақстанның Париж келісімі шеңберіндегі міндеттемелері.

Халықаралық стандарттар

ISO 14064 — парниктік газдардың инвентаризациясы мен азаюын қамтамасыз ететін стандарт.

Негізгі шаралар

Көміртек ізіне мониторинг жүргізу.

Кампустың көлік инфрақұрылымында электр көліктерін қолдануды кеңейту.

Жасыл желектер отырғызу арқылы көміртек бейтараптылығына ұмтылу.

Экологиялық білім беру және зерттеу

Экологиялық білім беру студенттер мен қоғамдастықтың климаттық мәселелер туралы хабардарлығын арттырып, тұрақты шешімдерді іздеуге көмектеседі.

Қазақстан Республикасының заңдары мен ережелері

«Экологиялық кодекс» (№ 400-VI ҚРЗ, 2021 ж.).

Қазақстанның білім беру саласындағы мемлекеттік бағдарламалары.

Халықаралық стандарттар

ISO 26000 — әлеуметтік жауапкершілік және қоғамды тарту.

Негізгі шаралар

Климаттық өзгерістерге қатысты білім беру бағдарламаларын енгізу.

Ғылыми-зерттеу жұмыстарын климаттың өзгеруіне бейімделуге бағыттау.

Экологиялық сауаттылықты арттыруға арналған конференциялар ұйымдастыру.

Қалдықтарды басқару және қайта өңдеу

Қалдықтарды басқару — ресурстарды тиімді пайдалануға және қоршаған ортаға қалдықтардың әсерін азайтуға бағытталған жүйе.

Қазақстан заңдары мен ережелері

«Қалдықтар туралы» ҚР Заңы (№ 107-V, 2016 ж.).

Экологиялық кодекске сәйкес қалдықтарды басқару талаптары.

Халықаралық стандарттар

ISO 14001 — қалдықтарды тиімді басқару.

Негізгі шаралар

Қайта өңделетін материалдар (пластик, қағаз, әйнек) үшін сұрыптау жүйесін енгізу.

Органикалық қалдықтарды компосттау.

Пластикалық өнімдерді азайтуға бағытталған шаралар қабылдау.

Су ресурстарын тиімді пайдалану

Су ресурстарын тиімді пайдалану табиғи су жүйелерінің тұрақтылығын сақтау мен суды үнемдеу шараларын қамтиды.

Қазақстан Республикасының заңдары мен ережелері

«Су кодексі» (№ 481-II, 2003 ж.).

Су ресурстарын сақтау мен үнемдеуге бағытталған мемлекеттік жоспарлар.

Халықаралық стандарттар

ISO 14046 — су ізіне қатысты стандарт.

Негізгі шаралар

Су үнемдейтін технологияларды енгізу.

Жаңбыр суын жинау және қайта пайдалану.

Тұрмыстық ағынды суларды өңдеу және қайта қолдану.

Климаттың өзгеруіне бейімделу стратегиялары

Климаттық бейімделу стратегиялары климаттық қауіптерге қарсы тұруға арналған шараларды қамтиды.

Т.Гаипов